

Zeldzame vogels in Nederland 1978

Rare birds in the Netherlands 1978

C. J. G. Scharringa & E. R. Osieck*

Dit is het derde jaarverslag van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA). Het geeft een overzicht van waarnemingen uit 1978 en van nagekomen waarnemingen uit eerdere jaren van zeldzame soorten die door de commissie behandeld zijn. Voor de werkwijze wordt verwezen naar Oreel & Osieck (1977). Sindsdien hebben er wel enkele wijzigingen in onze werkwijze plaatsgevonden.

In het jaarverslag over 1976 (Scharringa & Osieck 1978) zijn in totaal 227 waarnemingen vermeld (inclusief broedgevallen). Hiervan zijn er 179 door de commissie behandeld zoals omschreven door Oreel & Osieck (*loc. cit.*). De broedgevallen van Kramsvogels *Turdus pilaris* (15) zijn niet behandeld omdat deze soort de laatste jaren een regelmatigere, zij het schaarse broedvogel is geworden (*cf.* Avifauna van Nederland 1970: vijf broedgevallen). Dit geldt ook voor de Cettis Zanger *Cettia cetti* waarvan het aantal waarnemingen in de zeventiger jaren sterk is toegenomen. Men mag er vanuit gaan dat de waarnemers daardoor beter met de soort bekend zijn geworden, zodat behandeling van alle waarnemingen minder noodzakelijk is geworden.

De Cettis Zanger kan dus afgevoerd worden van de lijst van soorten waarvan waarnemingen door de CDNA behandeld worden (zie Limosa 50: 141-144). Waarnemingen van deze soort worden nog wel verzameld en gepubliceerd (zie verderop). In 1979 is voor de volgende zeven soorten hetzelfde besloten: Kleine Zilverreiger, Sneeuwgans, Roodhalsgans, Witoogeend, Roodpootvalk, Kleine Vliegenvanger en Notenkraaker. In 1978 hadden in totaal 69 gevallen betrekking op deze soorten; dat is 35% van het totaal aantal binnengekomen waarnemingen van CDNA-soorten. Het heeft weinig zin ze nog te behandelen omdat deze soorten bij determinatie weinig moeilijkheden opleveren (behalve Witoogeend, zie commentaar onder deze soort). Samen met het feit dat deze soorten regelmatig voorkomen heeft dit ertoe geleid deze soorten niet langer meer te behandelen. Een voordeel van deze maatregel is dat veel werk bespaard kan worden en meer aandacht kan worden besteed aan moeilijke gevallen. De maatregel heeft ook betrekking op voorafgaande jaren; niet aanvaarde waarnemingen van de

genoemde soorten uit 1976 en 1977 zijn in dit verslag alsnog opgenomen en meegeteld. Ook in de toekomst stelt de commissie zich voor haar werkwijze steeds aan te passen aan de actuele situatie, wat ook kan inhouden dat soorten tijdelijk niet meer behandeld worden door de CDNA.

Vroeger konden alle waarnemingen (ongeacht de soort) naar de Commissie voor de Nederlandse Avifauna worden ingezonden. De keuze wat niet en wat wel in te zenden werd geheel aan de waarnemers overgelaten. Op de vergadering van CDNA en Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna op 11 november 1978 is besloten (Voous & Roselaar 1980) alleen nog waarnemingen in te zamelen van soorten en ondersoorten die behandeld worden (benevens waarnemingen van broedgevallen van „zeldzame” en „vrij zeldzame” broedvogels) en van de volgende soorten waarvan het inzamelen van losse waarnemingen nog nuttig wordt geacht:

Kleine Zilverreiger	<i>Egretta garzetta</i> *
Zwarte Ooievaar	<i>Ciconia nigra</i>
Witoogeend	<i>Aythya nyroca</i> *
Sneeuwgans	<i>Anser caerulescens</i> *
Canadese Gans	<i>Branta canadensis</i>
Roodhalsgans	<i>Branta ruficollis</i> *
Rode Wouw	<i>Milvus milvus</i>
Zwarte Wouw	<i>Milvus migrans</i>
Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>
Visarend	<i>Pandion haliaetus</i>
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>
Roodpootvalk	<i>Falco vespertinus</i> *
Morinelplevier	<i>Eudromias morinellus</i>
Steltkluut	<i>Himantopus himantopus</i>
Grauwe Franjepoot	<i>Phalaropus lobatus</i>
Reuzensterne	<i>Hydropogon caspia</i>
Hop	<i>Upupa epops</i>
Pestvogel	<i>Bombycilla garrulus</i>
Waterspreeuw	<i>Cinclus cinclus</i>
Cettis Zanger	<i>Cettia cetti</i> *
Kleine Vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i> *
Notenkraaker	<i>Nucifraga caryocatactes</i> *

De waarnemingen van de soorten die sinds kort niet meer worden behandeld (aangegeven met een sterretje *) zullen nog wel in dit verslag worden opgenomen. Hoe de verslaggeving van de overige soorten wordt geregeld, is nog in beraad. Er kan het beste een samenvattend overzicht worden gemaakt over een serie van jaren zodat aansluiting wordt verkregen met de Ornithologie van Nederland 1974-1975 (Tekke 1977).

Van de 201 gevallen uit 1978 zijn er 160 aanvaard dat is 80%. In 1977 waren deze getallen

* namens de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna

respectievelijk 215, 144 en 67%. De belangrijkste reden dat een waarneming niet wordt aanvaard, is onvolledigheid van de beschrijving. Dit houdt in dat de commissie op grond van de gegeven beschrijving niet voldoende zekerheid kan krijgen over een juiste determinatie. Het komt niet vaak voor dat de commissie overtuigd is van een foute determinatie. Het niet-aanvaard zijn moet dus niet uitgelegd worden als twijfel aan de determinatie maar als onvoldoende overtuigingskracht van de beschrijving. Een onvolledige beschrijving kan veroorzaakt zijn door onwetendheid waarop te letten, korte waarnemingsduur en/of slechte waarnemingsomstandigheden.

Van de aanvaarde gevallen zijn de volgende gegevens opgenomen:

- (1) datum, data of periode
- (2) plaats, bij voorkeur een gemeente of een andere bekende topografische aanduiding
- (3) provincie (zie lijst met afkortingen)
- (4) aantal exemplaren indien meer dan één, alsmede geslacht en leeftijd indien bekend
- (5) als de vogel gevangen en geringd is of dood gevonden is, wordt dit aangeduid als respectievelijk „ringvangst” en „vondst”: als het om een zingende vogel gaat is dit aangegeven met een „z”
- (6) namen van de waarnemers: eerst de naam van de inzender daarna de namen van ten hoogste twee medewaarnemers in alfabetische volgorde. Indien slechts één waarnemer vermeld is (zonder toevoeging „e.a.”), betreft het een onbevestigde waarneming (éénmanswaarneming; alleen van toepassing op dwaalgasten). Van waarnemingen die toeleend zijn aan de literatuur is alleen de bron vermeld.

Bij broedgevallen zijn overigens alleen plaats, aantal en waarnemers vermeld. Voor de wetenschappelijke naamgeving en volgorde van de soorten is de Avifauna van Nederland (1970) aangehouden. De getallen achter de soortnaam geven het aantal exemplaren aan van de aanvaarde gevallen in de jaren 1900-1968, 1969-1977 en 1978. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar het vorige jaarverslag (Scharringa & Osieck 1979).

Dit verslag bevat alle waarnemingen die vóór 1 oktober 1979 bij ons zijn binnengekomen. Men wordt verzocht waarnemingen uit 1979 uiterlijk in februari 1980 aan ons in te zenden. Kaarten voor het inzenden van waarnemingen aan de CDNA kunnen tot nadere aankondiging besteld worden door storting van f 2,50 per 30 stuks (inclusief f 1,30 porto) op postgirorekening 1927605 ten name van E. R. Osieck te Laren N.H. Het inzendadres voor deze kaarten is: Trompenburg 15, 1852 CB Heiloo.

Afkortingen

CNV	Club van Nederlandse Vogelkundigen
Vrs	Vogelringstation
ad	adult
juv	jeugdkleed (juvenile)
onv	onvolwassen (immature)
z	zingend (singing)

voor de provincies:
Dr Drenthe

Fr	Friesland
Gld	Gelderland
Gr	Groningen
L	Limburg
NB	Noord-Brabant
NH	Noord-Holland
Ov	Overijssel
U	Utrecht
ZH	Zuid-Holland
Zld	Zeeland
ZIJP	Zuidelijke IJsselmeerpolders

voor de tijdschriften:

DB	Dutch Birding
G	Giervalk
Lim	Limosa
Van	Vanellus
Vj	Vogeljaar
W	Wielewaal

Aanvaarde waarnemingen

Accepted records

IJSDUIKER *Gavia immer* (51, 30, 5)

14 - 28 februari Den Helder NH (J. van Velzen).
18 februari - 15 april IJmuiden NH één, na 11 maart twee (A. B. van den Berg, A. Vink, A. Wassink). 28 maart Den Oever NH (A. Vink). 11 december IJmuiden NH (N. van der Ham, P. Bison, K. Woutersen).

1974: 31 december - 12 januari 1975 Asselt L (W. G. Vergoossen).

Het totaal aantal IJsdikers in de winter 1977-78 is 12: een record aantal. Van de 81 IJsdikers die vóór 1978 in ons land werden aangetroffen heeft een derde deel betrekking op vondsten. Vóór 1960 lag deze verhouding nog omgekeerd: 22 vondsten tegen 8 waarnemingen.

GROTE ZILVERREIGER *Egretta alba* (26, 11, 3)

3 januari - 15 augustus Flevoland ZIJP twee, op 19 maart drie (A. B. van den Berg, A. Vink, C. Witkamp).

De gegevens omtrent het broedgeval in de Oostvaardersplassen hebben ons helaas nog niet bereikt.

*KLEINE ZILVERREIGER *Egretta garzetta* (33, 58, 7)

2 - 5 mei Engwierum Fr (Van 31: 149). 7 - 9 mei Gendt Gld (A. G. van Leeuwen). 18 juni Sint Kruis Zld (Vj 27: 156).
1 juli - 15 augustus Knardijk ZIJP twee (P. Logtmeijer, A. Vink, A. B. H. Wolff).

1 juli - 26 augustus Moerdijk NB (G. L. Ouweneel, H. F. van der Lee, J. A. de Raad). 2 juli Pijnacker ZH (Vj 26: 254).
1976: 19 augustus De Braakman Zld (W 43: 185).
1977: 20 mei Texel NH (G. Steinhaus).

RALREIGER *Ardeola ralloides* (16, 6, 1)

28 mei Terschelling Fr (T. van der Meulen).

KOEREIGER *Bubulcus ibis* (3, 23, 1)

13 juni De Lutte Ov (K. E. Janssen, F. A. J. F. Jassies, G. Wesseloo).

Na vier jaar met respectievelijk 5, 5, 3 en 7 vogels nu slechts één waarneming.

AMERIKAANSE SMIENT *Anas americana* (0, 3, 1)

22 - 24 december Scharendijke Zld O (G. L. Ouweneel, C. M. Lok).

*WITOOGEEND *Aythya nyroca* (?. ?, 10)

28 januari Amsterdamse Bos NH (C. A. Wagenvoort). 21 april Ubbergen Gld ♂ en ♀ (A. Vink). 15 augustus Knardijk ZIJP ♂ (A. Vink). 21 oktober Amsterdamse Bos NH (C. A. Wagen-)

voort). 4 november Arnhem Gld (A. Vink). 4 en 5 november Oostvaardersdijk ZIJP ♂ (Vj 27: 46). 19 november Veere Zld (Vj 27: 46). 10 - 16 december Maarssveen U ♀ (Vj 27: 46). 16 december Oostmaerland L ♂ (Vj 27: 156). 1977: 14 januari Leeuwen Gld (L. M. J. van den Bergh). 29 januari Zierikzee Zld ♂ en ♀ (J. J. C. Tanis). 18 maart Groningen Gr ♂ (E. Boerma). 4 september Muiden NH ♂ (G. Steinhaus, E. Bos, U. Glimmerveen). 8 oktober Veerse Meer Zld ♀ (T. Lebre). 10 oktober Rheden U ♀ (A. Vink).

Deze soort wordt niet langer behandeld (zie inleiding) omdat het voor de meeste waarnemers kennelijk te veel moeite is waarnemingen van deze soort goed te beschrijven.

KOLGANS *Anser albifrons*
ondersoort *flavirostris* (9, 2, 1)
8 april Knardijk ZIJP (A. Vink).

Deze ondersoort, die broedt aan de westkust van Groenland, heeft zijn belangrijkste overwinteringsgebied in Ierland. Kleine aantallen overwinteren in West-Schotland en Noordwest-Engeland.

***SNEEUWGANS** *Anser caerulescens* (87, 62, 20)
16 januari Rilland-Bath Zld (J. van Impe, L. Benooy, V. Dupont). 22 januari Goudswaard ZH (G. L. Ouweneel, M. de Boer, T. A. den Outer). 11 februari Zuidelijk Flevoland ZIJP (A. B. H. Wolff). 11 - 23 maart Voorne ZH twee blauwe fase (Vj 27: 46). 11 april Veenendaal U (A. Vink). 23 april Ameland Fr twee (N. J. & T. de Both, H. Hoogenberg). 26 augustus - 13 december Scheelhoek ZH blauwe fase (G. L. Ouweneel, A. B. van den Berg, H. F. van der Lee). 21 oktober - 30 december Flevoland ZIJP twee (A. B. H. Wolff, M. Helmig, A. Vink). 18 november Woudsend Fr (T. Haitjema, P. Bouma). 25 november Elahuizen Fr (Van 32: 25). 12 december Nagele Ov drie (Vj 27: 103). 13 december Middelharnis ZH (A. B. van den Berg). 25 december Sneek Fr (Van 32: 25).
1976: 27 november Ferwoude Fr (Vj 26: 42).
1977: 2 januari Oudega Fr (T. van der Meulen). 22 januari Jutrijp Fr drie (G. Steinhaus, E. Bos, K. J. Eigenhuis). 26 december Hellevoetsluis ZH (Vj 27: 46).

Voor 1969 waren er slechts 19 gevallen die meestal betrekking hebben op 1-3 vogels, maar er zijn ook waarnemingen van 5, 15 en 40 vogels. Het voorkomen van deze soort is waarschijnlijk geheel „te danken” aan uitgezette en uit gevangenschap ontsnapte vogels.

ROTGANS *Branta bernicla*
ondersoort *hrota* (47, 17, 5)
25 februari Brouwershaven Zld (G. L. Ouweneel). 15 maart Zonnemaire Zld drie (H. J. M. Baptist, P. L. Meininger, G. J. Slob). 27 mei Texel NH (G. L. Ouweneel, A. J. Dijkens). 1977: 15 november Scheveningen ZH (F. H. Jansen, L. Snelink).
ondersoort *nigricans* (0, 5, 1)
15 maart Zonnemaire Zld (H. J. M. Baptist, P. L. Meininger, G. Slob).
1976: 5 en 7 maart Lauwerpolder Gr (Lim 50: 92-97). 30 april en 11 mei Texel NH (Lim 50: 92-97).

Er zijn thans zes waarnemingen van de ondersoort *nigricans*. De waarneming uit het Deltagebied is de eerste waarneming buiten het Waddengebied.

***ROODHALSGANS** *Branta ruficollis* (81, 58, 4)
4 januari Middelharnis ZH (A. B. van den Berg, P. Hamon). 6 januari Beesterzwaag Fr (A. B. van den Berg, K. J. Eigenhuis, P. Hamon). 4 maart Putting Zld (J. van Impe). 26 november - 3 december Scheelhoek ZH (P. de Heer, R. Pop, M. van Beirs).

1976: 17 - 30 december Oostelijk Flevoland ZIJP (Vj 26: 41).
1977: 6 maart Workum Fr drie (Vj 26: 42).

Sinds 1958 wordt deze soort jaarlijks in ons land aangetroffen. Er zitten ongetwijfeld uit gevangenschap afkomstige vogels tussen (zie Lim 34: 196-197). Waarschijnlijk heeft een groot deel van de waarnemingen betrekking op dezelfde vogels.

VALEGIER *Gyps fulvus* (5, 1, 1)
5 maart Oudemirdum Fr (S. Bakker, P. Bouma).

Er waren vier vondsten (1904, 1922, 1930 en 1944) en twee waarnemingen (1955 en 1975) bekend; de laatste waarneming eveneens uit Friesland. Het is de vraag in hoeverre deze waarnemingen op wilde vogels betrekking hebben.

STEENAREND *Aquila chrysaetos* (20, 8, 1)
18 juli Groote Peel L onv. (F. Scheepers).

Een goed voorbeeld van een onregelmatige gast, waarvan het voorkomen sinds het eind van de 50-er jaren geen trend vertoont: 7 waarnemingen uit de jaren 1959-68 tegen 9 waarnemingen uit de jaren 1969-78. Het is onbekend of de vogels afkomstig zijn uit Noord- of Midden-Europa.

HAVIKAREND *Hieraetus fasciatus* (2, 0, 1)
4 - 16 november Zuidelijk Flevoland ZIJP onv. (J. L. M. Bos, A. B. van den Berg; DB 1: 46-50).

Er waren slechts één vondst (24 januari 1958) en één waarneming (9 september-27 oktober 1967) bekend. Ook deze gevallen betroffen onvolwassen vogels.

STEPPENKIEKENDIEF *Circus macrourus* (16, 0, 1)
3 - 17 december Wassenaar ZH onv. (A. Wassink, H. Blankert, A. B. van den Berg; DB 1: 102-103).

De eerste waarneming sinds 1966 en tevens de eerste waarneming van een eerste jaars vogel. Naast 8 vondsten (laatste 1952) waren er acht waarnemingen bekend, waarvan zeven uit de jaren 1958-61.

***ROODPOOTVALK** *Falco vespertinus* (81, 137, 11)
6 mei Knardijk ZIJP ♀ (J. J. & J. Smit). 19 mei Kootwijk Gld onv. ♂ (A. Vink). 27 mei Kerkrade L onv. ♂ (Vj 27: 47). 27 mei Zuidelijk Flevoland ZIJP ♀ (J. van der Laan, G. Steinhaus). 28 mei Quakjeswater ZH ♂ (C. M. Lok). 29 mei Eijsden L ♀ (J. J. Schipper). 9 augustus Ameland Fr (A. B. Smits-Hubringa). 12 augustus IJmuiden NH (Vj 27: 47). 19 augustus Texel NH onv. (Vj 27: 47). 24 augustus Knardijk ZIJP (Vj 27: 47). 18 oktober Zuidelijk Flevoland ZIJP ♂ (Vj 27: 47).
1976: 8 mei Knardijk ZIJP ♂ (J. H. van Kreuningen). 21 augustus Hulst Zld (Vj 26: 42). 6 september Breukelen U onv. (N. Marra). 22 september Lauwerspolder Fr (Vj 26: 42). 25 september Katwijk ZH onv. (G. van der Bent, S. Dieleman, A. Kuyt).
1977: 22 mei Zuidelijk Flevoland ZIJP ♂ (H. & A. M. Nuijen). 21 - 24 juli Bergschenhoek ZH ♂ (T.A. & J. A. den Outer, R. Bijkerk). 21 augustus Afsluitdijk Fr onv. (G. Steinhaus, K. J. Eigenhuis). 29 augustus Zuidelijk Flevoland ZIJP ♀ (A. Vink). 4 september Veenendaal U ♂ (A. Vink). 20 september 't Zand NH onv. (F. Niesen).

Sinds 1968 wordt deze soort bijna jaarlijks in ons land waargenomen, echter in sterk wisselend aantal.

KLEIN WATERHOEN *Porzana parva* (? , ? , 2)
10, 15 en 28 mei Rossum Gld één, op 15 mei twee roepend
(L. M. J. & J. F. N. van den Bergh, A. Vink).

KLEINSTE WATERHOEN *Porzana pusilla* (? , ? , 6)
10, 15, 25 en 28 mei Rossum Gld één, op 28 mei twee roepend
(L. M. J. & J. F. N. van den Bergh, A. Vink). 15 mei Tiel Gld
twee roepend (A. Vink). 11 juni Nijmegen Gld twee roepend
(A. Vink, L. M. J. van den Bergh).

STEPPEKIEVIT *Chettusia gregaria* (3, 4, 2)
20 mei Veldhoven NB (R. van Oosterhoudt, K. Goudsmit,
J. van Eck). 16 juli Callantsoog NH (J. Andersson,
W. Klomp).
1975: 8 - 13 april Arnhem Gld (P. Roos, W. Feenstra).

De laatste vijf jaar zijn er zes waarnemingen.
Vóór 1974 waren slechts twee waarnemingen
(1961 en 1968) en één vondst (1925) bekend.

WOESTIJNPLEVIER *Charadrius leschenaultii* (0, 1, 0)
1977: 20 juli Ouddorp ZH vondst (J. Beijersbergen Lim 53:
33, DB 1: 56).

Nieuwe soort voor Nederland. Deze Aziatische
plevier, die westwaarts tot in Turkije broedt, is
volgens Glutz van Blotzheim, Bauer & Bezzel
(1975) vijf maal in Noordwest-Europa vastgesteld:
Zweden (1938, 1954 en 1961) en België (1954
en 1972). In Groot-Brittannië is de soort in 1978
voor het eerst waargenomen (Brit. Birds 72: 138,
520).

POELRUITER *Tringa stagnatilis* (19, 25, 3)
19 augustus Texel NH (G. Steinhaus, J. van der Laan).
22 augustus Oostvaardersdijk ZIJP (Vj 27: 47).
20 september Texel NH twee (C. A. & W. M. Regens-
burg).

AMERIKAANSE GESTREEPTE STRANDLOPER *Calidris
melanotos* (5, 9, 1)
29 december Lauwersmeer Fr (J. Nap, H. van Dalen).

De eerste waarneming sinds 1975. Er waren 14
waarnemingen, waarvan acht uit de jaren 1971-
75. Naast één mei-waarneming vallen deze waarnemingen
in de maanden juli tot en met oktober. Bovenstaande
waarneming is dus de eerste decemberwaarneming.

GRIEL *Burhinus oedicnemus* (veel, 8, 1)
29 en 30 april Rockanje ZH (T. Briggeman, B. Boekhout,
J. van Oeveren).

KLEINSTE JAGER *Stercorarius longicaudus* (77, 25, 4)
21 juni Camperduin NH ad. (M. Platteeuw, K. Woutersen).
Eind sept. of begin okt. Veerse Meer Zld onv. (P. Pleyte).
18 oktober Petten NH vondst onv. (J. den Ouden, M. Platt-
eeuw). 18 oktober Schoorl NH vondst onv. (K. J. Eigenhuis,
M. Platteeuw).
1976: 28 juli Schiermonnikoog Fr ad. (G. J. Gerritsen).

Naast een waarneming van een adult, wederom
enkele onvolwassen vogels. De twee gevonden
vogels bevinden zich in de collectie van het
Zoölogisch Museum te Amsterdam. Volgens de
tweede druk van de Avifauna van Nederland zijn
er van 1960 tot en met 1969 8 vondsten en 30
waarnemingen gemeld. De rubriek „Ornithologie
van Nederland” over deze jaren vermeldt echter
9 vondsten en 28 waarnemingen, die betrekking
hebben op 41 vogels. Het is de vraag in hoe-
verre de oudere waarnemingen van onvolwassen

vogels betrouwbaar zijn.

WITVLEUGELSTERN *Chlidonias leucopterus* (38, 78, 8)
27 mei IJsseluiden Ov (J. Philippoona). 10 juli Huizen NH
ad. (K. H. Voous). 27 juli Knardijk ZIJP ad. (J. Scharringa,
C. J. Breek). 29 juli Knardijk ZIJP ad. (J. Scharringa).
30 juli Oostvaardersdijk ZIJP ad. (J. Scharringa). 12 augustus
Oostvaardersdijk ZIJP ad. (J. Scharringa). 26 augustus
Lelystadhaven ZIJP twee ad. (E. R. Osieck, J. F. de Miranda).

Naast één voorjaarswaarneming wederom een
aantal waarnemingen in de maanden juli en
augustus uit de Flevopolders. Voor het eerst sinds
1974 zijn er dit jaar geen onvolwassen vogels
gemeld.

WITWANGSTERN *Chlidonias hybrida* (196, 34, 1)
20 april Grote Brekken Fr (J. F. de Miranda).

DOUGALLS STERN *Sterna dougallii* (2, 5, 1)
5 augustus Scheveningen ZH ad. (B. J. M. Haase, J. Bosland).

RUIGPOOTUIL *Aegolius funereus* (0, 10, 1)
9 april Gieten Dr (A. B. van den Berg, F. G. Rozen-
daal, E. J. van IJzendoorn).

BIJENETER *Merops apiaster* (35, 24, 2)
4 mei Surhuisterveen Fr (Van 31: 112). 5 mei Eext Dr
(R. Bartelds).

Van deze soort zijn twee broedgevallen bekend
(1964 en 1965).

SCHARRELAAR *Coracias garrulus* (29, 20, 0)
1977: 19 juni Diever Dr (S. & W. Dirksen).

Voor het eerst sinds 1966 zijn er dit jaar geen
waarnemingen van deze soort.

MIDDELSTE BONTE SPECHT *Dendrocopos medius* (? , ? , 1)
9 oktober Helleendoorn Ov (G. J. Gerritsen).

Uit de periode 1952-62 zijn enkele broedgevallen
uit Twente bekend.

KORTTEENLEUWERIK *Calandrella cinerea* (0, 1, 2)
3 oktober Wassenaar ZH ringvangst (F. P. J. Kooijmans,
H. P. van der Meer). 24 oktober Castricum NH ring-
vangst (Vrs Castricum).

Er was slechts één geval bekend: een ringvangst
op 26 oktober 1973.

ROODSTUITZWALUW *Hirundo daurica* (2, 0, 1)
3 mei Veenendaal U (A. & H. Vink).

Er waren slechts twee waarnemingen bekend: 20
mei-5 juni 1954 en 1 mei 1967.

GROTE PIEPER *Anthus novaeseelandiae* (? , 145, 8)
4 mei Lelystad ZIJP twee (A. Vink, P. C. Groebe). 5 september
Wassenaar ZH ringvangst (C. van Deursen). 9 oktober Kat-
wijk ZH (A. Wassink). 12 oktober Castricum NH (Vj 27: 47).
12 oktober Wassenaar ZH (C. J. G. Scharringa). 16 oktober
Zurich Fr vondst (J. van Velzen, C. S. Roselaar). 18 oktober
Castricum NH ringvangst (Vrs Castricum).

SIBERISCHE BOOMPIEPER *Anthus hodgsoni*
19 april Monster ZH z (N. D. van Swelm).

Een onbevestigde waarneming van een soort wel-
ke nog niet op de Nederlandse lijst voorkomt.
Tot en met 1977 is de soort tienmaal in Groot
Brittannië vastgesteld, waaronder éénmaal in het
voorjaar.

ROODKEELPIEPER *Anthus cervinus* (12, 7, 6)
22 mei Vlieland Fr twee (H. H. Keuker, J. Moerkerk). 24 mei Vlieland Fr twee (R. Rollingswier, H. H. Keuker, J. Moerkerk). 30 mei Vlieland Fr (R. Rollingswier). 8 oktober Katwijk ZH (A. Wassink, L. G. Groen, J. Rampen).

KLEINE KLAPEKSTER *Lanius minor* (12, 12, 2)
27 mei Texel NH (J. van Dijk). 10 juni Ameland Fr (M. J. Swart, F. J. Koning, M. Snijder).

ROODKOPKLAUWIER *Lanius senator* (? , 13, 1)
9 - 12 september Heerlen L ad. (F. Hustings, T. Joosten, P. Spréuwenberg).
1975: 19 november Zaandam NH ad. (H. A. Brinkman).

De Roodkopkluwier is een voormalige broedvogel (laatste broedgeval in 1953).

ROODKEELLIJSTER *Turdus ruficollis* (1, 0, 2)
8 oktober Katwijk ZH (A. Wassink, J. F. de Miranda, B. Valk). 28 november - 5 december Haren Gr (M. R. van Eerden, J. Hulscher, G. Bayens).

Deze soort bestaat uit twee groepen: een roodkeelige vorm (ondersoort *ruficollis*) en een zwartkeelige vorm (ondersoort *atrogularis*). Het overgangsgebied tussen beide vormen is een bastaarderingszone met intermediaire typen. De vogel van Haren moet zo'n intermediaire vogel zijn geweest: donkere keel, lichtrode borst en geen roodbruin in de staart. De vogel van Katwijk betreft een exemplaar van de zwartkeelige vorm. Er was één waarneming bekend: 13 oktober 1966 te Dreischor (Meeth 1967). Deze vogel vertoonde ook kenmerken van de Naumanns Lijster *Turdus naumanni* waarmee de Roodkeellijster bastaardeert. Het is merkwaardig dat twee van de drie Roodkeellijsters in ons land bastaarden zouden betreffen; in museumcollecties komen ze daarentegen weinig voor!

ROODBORSTTAPUIT *Saxicola torquata* (0, 7, 2)
12 oktober Katwijk ZH (A. Wassink, C. J. G. Scharringa). 27 en 28 oktober Katwijk ZH ♂ (A. Wassink, C. J. G. Scharringa).

Twee waarnemingen van Roodborsttapuiten met de kenmerken van één van de oostelijke ondersoorten *maura* of *stejnegeri*. In Groot-Brittannië werden in 1978 tien van dergelijke vogels gemeld, waarvan zeven in de maand oktober („these ten records set a new level of occurrence”; Brit. Birds 72: 533).

BLAUWBORST *Cyanosylvia svecica*
ondersoort *svecica* (? , ? , 1)
5 mei Molkwerum Fr ♂ (T. Haitjema).

NOORDSE NACHTGAAL *Luscinia luscinia* (1, 4, 2)
18 - 28 mei Vlieland Fr z (H. H. Keuker, J. Moerkerk, excursie CNV). 19 mei Texel NH ringvangst (J. C. Kiewiet, M. C. Stoepker; Lim 52: 77-78).

Naast de vondst van 31 augustus 1968 zijn er thans 5 waarnemingen en ringvangsten. Al deze gevallen vallen in de periode half mei-half juni.

***CETTIS ZANGER** *Cettia cetti* (1, 141, 10)
16 - 21 januari Canisvluit Zld z (Vj 26: 147). 7 februari Oostvoorne: ZH z (Vj 26: 147). 2 april - 13 juli Ankeveen NH z (A. B. van den Berg, H. Nuijen, A. B. H. Wolff). 15 mei Velp Gld. twee (E. F. Visser). 10 oktober Oostvaardersdijk

ZIJP ringvangst (K. Visser). 13 oktober Spijknisse ZH ringvangst (W. H. P. Obee). 19 oktober Cadzand Zld twee ringvangsten (G. Hanekamp). 29 oktober Tjeukemeer Fr ringvangst (K. Koopman, H. Schreur).
1977: 16 - 20 oktober Biesbosch NB zes (Vj 26: 147). 22 oktober Den Bosch NB z (Vj 26: 147). 22 oktober Texel NH (Vj 26: 147).

KREKELZANGER *Locustella fluviatilis* (6, 2, 1)
23 mei - 7 juni Breugel NB z (F. H. Simons, J. Kastelij, H. Oversteegen).

Er zijn thans twee vondsten, één ringvangst en zes waarnemingen bekend.

WATERRIETZANGER *Acrocephalus paludicola* (? , 53, 3)
24 - 27 april Halfweg NH ringvangst (J. J. Brinkman, A. B. van den Berg, Q. L. Slings). 19 augustus Vlieland Fr ringvangst (Vrs Nebularia). 1 september Herwen en Aerdt Gld ringvangst (D. Westra).
1975: 16 juli De Wieden Ov (G. J. Gerritsen).

SPERWERGRASMUS *Sylvia nisoria* (20, 68, 7)
18 augustus Castricum NH ringvangst onv. (Vrs Castricum). 20 augustus Wassenaar ZH ringvangst onv. (J. H. Ros). 29 augustus Terschelling Fr onv. (C. J. G. Scharringa, W. H. M. Docters van Leeuwen, R. Stouthamer). 24 september Castricum NH ringvangst onv. (Vrs Castricum). 11 oktober Den Haag ZH onv. (C. J. G. Scharringa). 14 oktober Oostvaardersdijk ZIJP ringvangst onv. (E. R. Osieck, R. van Poelgeest). 27 oktober Den Haag ZH ringvangst onv. (N. D. van Swelm).

GRAUWE FITIS *Phylloscopus trochiloides* (7, 6, 1)
22 oktober Yerseke Zld (R. H. D. Lambeck).

Het eerste geval sinds 1975. Er zijn thans twee vondsten, drie ringvangsten en negen waarnemingen bekend.

BLADKONINKJE *Phylloscopus inornatus* (64, 32, 8)
1 oktober Terschelling Fr ringvangst (J. Jukema). 2 oktober Castricum NH ringvangst (Vrs Castricum). 12 oktober Bloemendaal NH ringvangst (R. Luttik). 14 - 16 oktober Wassenaar ZH (A. Wassink, K. J. Eigenhuis, G. Steinhuis). 15 - 17 oktober Terschelling Fr (C. J. G. Scharringa, A. E. van der Houwen). 17 oktober Terschelling Fr (C. J. G. Scharringa, A. E. van der Houwen). 23 oktober Katwijk ZH (C. J. G. Scharringa). 9 november Alkmaar NH (N. van der Ham).

Na twee magere jaren dit jaar weer een serie waarnemingen en ringvangsten.

BRUINE BOSZANGER *Phylloscopus fuscatu* (0, 0, 1)
19, 21 en 22 oktober Terschelling Fr (C. J. G. & J. Scharringa, A. E. van der Houwen; DB 1: 75-76).

Nieuwe soort voor Nederland. In Groot-Brittannië werden tot en met 1977 24 gevallen bekend, terwijl in 1978 één geval werd gemeld (Brit. Birds 72: 539). Het merendeel van deze gevallen valt in de periode half oktober-half november.

WAAIERSTAARTRIETZANGER *Cisticola juncidis* (0, 64, 2)
28 mei Heerenveen z (G. J. van Oordt). 13 - 20 augustus Mariekerke Zld z (P. L. Meininger, W. Mullié, I. van Nimvegen).
1976: 13 juli Amstelmeer NH z (N. van der Ham, P. Bison). 1977: 17 april - 14 augustus Leidschendam ZH z; op 1 en 14 augustus twee (M. Winia).

Vergeleken met beide voorgaande jaren lijkt er sprake van een sterke achteruitgang, mogelijk veroorzaakt door de vorstperiode in februari. De

waarneming uit 1977 betreft een andere vogel dan het eerder gemelde geval.

TAIGABOOMKRUIPER *Certhia familiaris* (5, 77, 3)
11 maart Assen Dr ringvangst (G. H. E. Smalbroek, S. van der Veen). 23 maart Assen Dr ringvangst G. H. E. Smalbroek, H. Schipper, S. van der Veen). 15 december Wageningen Gld (A. Vink).

Er zijn nu 85 exemplaren in ons land vastgesteld (waarvan 49 werden gevangen), voor het merendeel in de jaren 1972 en 1975.

***KLEINE VLEGENVANGER** *Ficedula parva* (? , 66, 6)
20 april Scheveningen ZH ♂ (Vj 26: 147). 16 augustus Heerlen L (F. Hustings). 20 september Terschelling Fr (H. & A. M. Nuijen). 4 oktober Schiermonnikoog Fr (C. A. van der Wal). 11 oktober Schiermonnikoog Fr ringvangst onv. (J. van der Straaten). 28 oktober Alkmaar NH (N. van der Ham, P. Bison, J. van der Laan).
1976: 17 september Rockanje ZH (Vj 26: 23).

BOSGORS *Emberiza rustica* (6, ?, 2)
22 april Paterswolde Dr ♀ (H. J. Wight).
25 mei Monster ZH ♂ (N. D. van Swelm).

Naast vier vondsten zijn er thans drie ringvangsten en vijf waarnemingen bekend. Een waarneming van 29 april is niet aanvaard, omdat uit de beschrijving en bijgevoegde tekening bleek dat het een *Zonotrichia capensis* ♂-kleed betrof, een gors uit Midden- en Zuid-Amerika, die gelijkenis vertoont met de Bosgors.

DWERGORS *Emberiza pusilla* (22, ?, 2)
13 oktober Terschelling Fr (F. J. Schepers, J. G. M. Knibbeler).
13 oktober Castricum NH ringvangst (Vrs Castricum).

Evenals in 1977 twee gevallen op dezelfde dag. Uit de jaren 1976 zijn er nu vijf gevallen (één waarneming en vier ringvangsten) en acht niet aanvaarde gevallen bekend.

ROODMUS *Carpodacus erythrinus* (3, 7, 2)
31 mei Terschelling Fr z (F. Zwart). 23 september Bloemendaal NH ringvangst onv. (T. Belterman, J. C. Swaalf, J. van Tussenbroek).

KEEP *Fringilla montifringilla*
Broedgeval: Ameland Fr (E. & J. Nusse).

***NOTENKRAKER** *Nucifraga caryocatactes* (? , ? , 22)
5 januari - 11 mei 11 waarnemingen (12 ex.) verspreid over het land. 10 juni Assen Dr drie (J. van Dijk). 12 augustus Rosmalen NB zes (R. A. Vos). 17 oktober Amerongen U (A. Vink).

De nasleep van een kleine invasie in de herfst van 1977. De waarneming van zes vogels te Rosmalen valt nogal uit de toon. In dit verband is de waarneming van een paartje van de ondersoort *macrorhynchus* tot in mei 1978 in Heverlee (Brabant, België) opmerkelijk. Op 25 maart werd één van de vogels met nestmateriaal waargenomen, maar er zijn geen verdere aanwijzingen voor een broedgeval (W 45: 247-248).

Niet aanvaarde waarnemingen *Records not accepted*

In onderstaande lijst zijn alle waarnemingen opgenomen die om één van de volgende redenen

niet zijn aanvaard:

— de waarneming werd ingestuurd zonder beschrijving (*).

— de waarneming was onvoldoende gedocumenteerd; dat wil zeggen de commissie kon niet met zekerheid uit de beschrijving opmaken dat het de aangeduide soort betrof.

— de waarneming had waarschijnlijk betrekking op een andere soort.

— de waarneming had met grote stelligheid betrekking op (een) uit gevangenschap ontsnapte vogel(s).

Van de waarnemingen is uitsluitend de datum opgenomen. Soorten die niet op de Nederlandse lijst voorkomen, zijn aangeduid met hun wetenschappelijke naam.

IJsduiker 13 januari, 15 januari, 2 december.
Geelsnavelduiker 17 en 18 februari.
Oxyura jamaicensis 19 april, 4 mei, 28 december.
Dwerggans 18 februari*.

Steenarend 3 december.

Bastaardarend 18 september.

Slangenarend 19 augustus.

Giervalk 9 april.

Poelsnip 5 en 6 december.

Calidris mauri 12 september.

Kleinste Jager 16 oktober.

Ivoormeeuw 27 mei.

Kleine Burgemeester 3 juni.

Larus pipixcan 17 en 22 november.

Witwangstern 3 juni*.

Sterna maxima 3 september.

Streptopelia senegalensis zonder datum*.

Melanocorypha leucoptera 18 februari.

Roodkeelpieper 23 mei.

Kleine Klapekster 28 oktober.

Vale Lijster eind december.

Roodkeellijster 15 november.

Catharus ustulatus 3 december.

Blauwstaart 3 en 5 november.

Krekelzanger 21 augustus.

Acrocephalus dumetorum 5 en 12 augustus, 2 en 3 oktober.

Waterrietzanger 6 september.

Braamsluiper, ondersoort *blythi* 9 oktober.

Bladkoninkje 3 oktober*.

Buidelmees 22 juli.

Taigaboomkruiper 25 november.

Bosgors 29 april.

Dwerggors 1 mei, 15 oktober*, 5 november*, 22 december.

Rose Spreeuw 28 maart

1968: Roodstuitwaluw broedgeval*.

1976: Kleinste Jager 27 juli vervalt.

1977: Kleinste Jager 12 september.

Witsluitbarmsijs 17 december.

Voorts vervallen alle niet aanvaarde waarnemingen uit de jaren 1976 en 1977 van de volgende soorten: Kleine Zilverreiger, Sneeuwvangs, Witoogend, Roodpootvalk en Kleine Vliegenvanger (zie inleiding).

Correcties „Zeldzame vogels in Nederland 1977": het aantal exemplaren in de periode 1969-76 had van Kleine Zilverreiger 53, Koereiger 15 en Roodpootvalk 115 moeten zijn. Het aantal exemplaren van de Amerikaanse Smient en de Roodpootvalk in 1977 had respectievelijk 3 en 11 moeten zijn.

Summary

This report of the Dutch rarities committee gives a survey of records of rare birds in the Netherlands in 1978 together with some older ones. Seven species no longer considered by the committee (*cf.* Limosa 50: 142-144) have been included in the list of corrected records (marked with an asterisk). An asterisk in the list of records not accepted marks records

send in without a description. The three numbers after each species name refer respectively to the total of birds for the period 1900-1968, the total for the period 1969-1977 and the total for 1978. Among the more interesting species in 1978 are Bonelli's Eagle *Hieraetus fasciatus* (3rd), Pallid Harrier *Circus macrourus* first record of an immature, Greater Sand Plover *Charadrius leschenaultii* (1st; 1977), Short-toed Lark *Calandrella cinerea* (2nd, 3rd), Red-rumped Swallow *Hirundo daurica* (3rd), *Turdus ruficollis* (2nd, 3rd) and Dusky Warbler *Phylloscopus fuscatus* (1st).

Translation of words used in the listing of records: ringvangst = trapped, vondst = found dead, roepend = calling, één = one, twee = two, drie = three, zes = six (see also list of abbreviations).

Literatuur

- Commissie voor de Nederlandse Avifauna, De. 1970. Avifauna van Nederland. Tweede, bijgewerkte en herziene druk. Brill, Leiden.
- Glutz von Blotzheim, U. N., Bauer K.M. & Bezzel E., 1975. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 6. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.
- Meeth, P. 1967. Waarneming van een Roodkeellijster (*Turdus ruficollis ruficollis*). *Limosa* 40: 1-5.
- Oreel, G. J. & Osieck E. R., 1977. Commissie voor de Nederlandse Avifauna: taak en werkwijze CDNA en CSNA. *Limosa* 50: 137-144.
- Scharringa, C. J. G. & Osieck, E. R., 1978. Zeldzame vogels in Nederland 1976. *Limosa* 51: 137-146.
- 1979. Zeldzame vogels in Nederland 1977. *Limosa* 52: 217-232.
- Voous, K. H. & Roselaar, C. S. 1980. Commissie voor de Nederlandse Avifauna: een nieuwe stap voorwaarts. *Limosa* 53: 31-32.

C. J. G. Scharringa, Trompenburg 15, 1852 CB Heiloo
E. R. Osieck, Steffenshein 20, 1251 ZE Laren NH